

Instructie supervisie a(n)ios werkzaam in het LUMC

Inleiding

In het Leids Universitair Medisch centrum (LUMC) worden artsen opgeleid tot medisch specialist (aios). De aard van de opleiding brengt met zich mee dat een belangrijk deel van de opleiding van arts tot medisch specialist plaatsvindt in de reguliere patiëntenzorg. Om de patiëntenzorg op verantwoorde wijze doorgang te laten vinden, dient de opleiding met de nodige voorzorgen te zijn omgeven.

In het LUMC vindt de opleiding plaats onder verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur van het LUMC. De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de patiëntenzorg en het onderwijs en is als werkgever van de a(n)ios en van de opleiders en plaatsvervangend opleiders in het LUMC verantwoordelijk voor de uitvoering van de opleiding tot medisch specialist. In die hoedanigheid stelt de Raad van Bestuur vast dat in het LUMC de daarvoor geldende wet- en regelgevingen worden gehanteerd.

In januari 2017 is de “Modelinstructie aios en anios werkzaam in een zorginstelling” uitgebracht. Deze nieuwe modelinstructie is gebaseerd op de modelinstructie uit 2006 “Modelinstructie arts al dan niet in opleiding tot (medisch) specialist werkzaam in ziekenhuizen” en is aangepast aan de huidige wetgeving en rechterlijke uitspraken. Teneinde een handreiking te bieden voor a(n)ios tijdens hun opleiding en opleiders en supervisors te ondersteunen bij het superviseren van a(n)ios, al dan niet vanuit de RGS gedefinieerde opleidingstaken, is de hiernavolgende richtlijn opgesteld waarin enkele organisatorische randvoorwaarden zijn opgenomen. In het hiernavolgende wordt achtereenvolgens ingegaan op de taken en verantwoordelijkheden van de supervisor en a(n)ios. Dit document is door de Raad van Bestuur vastgesteld. Deze instructie is onmiskenbaar verbonden met de instructie “Instructie arts werkzaam in het LUMC” waarin een samenvatting wordt geven van de regels die gelden binnen de LUMC-organisatie voor het functioneren van de arts al dan niet in opleiding.

Considerans

Overwegende dat:

- de a(n)ios is bevoegd, mits bekwaam, tot het verrichten van handelingen op het gebied van de individuele gezondheidszorg en heeft als zodanig een eigen verantwoordelijkheid;
- de a(n)ios die op grond van een arbeidsovereenkomst of ambtelijke aanstelling werkzaam is, is onverminderd de eigen professionele verantwoordelijkheid, verplicht de overeengekomen werkzaamheden naar beste vermogen te verrichten en zich daarbij te gedragen naar de door de werkgever of opleider gegeven aanwijzingen;
- de instructie is onverbreekelijk verbonden met de arbeidsovereenkomst of ambtelijke aanstelling van de a(n)ios;
- De instructie wordt door de zorginstellingen vóór de aanvang van de opleiding c.q. indiensttreding aan de a(n)ios verstrekt;
- aanwijzingen met betrekking tot de zorgverlening – al dan niet in verband met de opleiding – worden gegeven door de opleider en overige behandeld (medisch) specialisten die behoren tot de opleidersgroep van de zorginstelling;
- niet alleen de opleider, maar alle (medisch) specialisten, die betrokken zijn bij de zorgverlening waaraan de a(n)ios deelneemt, zijn verantwoordelijk voor de supervisie bij de zorgverlening;
- de opleider respectievelijk superviserend (medisch) specialist superviseert de arts in opleiding en de arts niet in opleiding op gelijke wijze;
- de eigen verantwoordelijkheid van de arts in opleiding neemt toe naar mate de opleiding vordert. Als gevolg hiervan kan, wanneer de supervisor overtuigd is van de bekwaamheid van de arts in opleiding, de supervisie in de eindfase van de opleiding meer op afstand plaats vinden;
- voor de arts in opleiding gelden de opleidingseisen, zoals vastgesteld door het College Geneeskundig Specialismen (CGS)

Artikel 1: definities

1.1.1 A(n)ios

De arts (niet) in opleiding tot specialist, die onder functionele verantwoordelijkheid van de supervisor individuele gezondheidszorg biedt in een zorginstelling.

1.2 Opleider

De (medisch) specialist, die ingeschreven staat als opleider of plaatsvervangend opleider in het register van de Registratiecommissie Geneeskundig Specialismen (RGS) en die op basis van binnen de zorginstelling gemaakte afspraken aangemerkt wordt als functioneel leidinggevende/opdrachtgever. Voor het competentieprofiel van de supervisor, zie bijlage 1.

1.3 Supervisor

De medisch specialist die de medische eindverantwoordelijkheid draagt voor de zorgverlening aan de patiënt in kwestie, veelal de behandelend medisch specialist en in die hoedanigheid wordt aangemerkt als functioneel leidinggevende/opdrachtgever. Voor het competentieprofiel van de supervisor, zie bijlage 1.

Artikel 2: Taken/verantwoordelijkheden supervisor

2.1 De supervisor bepaalt periodiek na overleg met de a(n)ios, aan de hand van:

- het stadium van de opleiding en/of ervaring van de betrokken a(n)ios;
- de concrete bekwaamheid van de a(n)ios;

tot het verrichten van welke handelingen de a(n)ios zelfstandig in staat mag worden geacht en welke handelingen onder supervisie van een medisch specialist moeten worden verricht. De supervisor legt dit overeenkomstig het landelijk opleidingsplan op de gebruikelijke wijze schriftelijk vast. Waar van toepassing in het kader van de functie en/of opleiding, draagt de er zorg voor dat hij/zij op de hoogte blijft van de vorderingen van de a(n)ios.

2.2 In geval van stages of het volgen van de opleiding bij een ander medisch specialisme/afdeling kan (de verantwoordelijkheid voor) de supervisie en daarmee de verantwoordelijkheid worden gedelegeerd aan de stage verlenende medisch specialist(en) en worden daaromtrent afspraken gemaakt.

2.3 De opleider/superviserend medisch specialist en/of de daarvoor binnen de zorginstelling verantwoordelijke draagt zorg voor een rooster voor de a(n)ios, tijdig, conform de cao, onder hen dient te worden verspreid en aan de hand

- waarvan de werkzaamheden in het kader van de zorgverlening op de verschillende afdelingen worden verdeeld en opgedragen aan de a(n)ios.
- 2.4 Het rooster van de a(n)ios dient te voldoen aan de Arbeidstijdenwet, het Arbeidstijdenbesluit, de Arbeidsomstandighedenwet, het Arbeidsomstandighedenbesluit en de toepasselijke cao. Eindverantwoordelijkheid voor de correcte naleving van deze regelingen ligt bij de werkgever van de a(n)ios.
- 2.5 De supervisor is verantwoordelijk voor het opstellen en beschikbaar stellen van protocollen met betrekking tot:
- voor de afdeling relevante medisch inhoudelijke protocollen, richtlijnen en procedures
 - de vastlegging, het gebruik, het beheer en de verstrekking van patiëntgegevens;
 - kwaliteitsbevordering en –bewaking;
 - de doelmatigheid van de bedrijfsvoering;
 - de gewenste betrokkenheid bij onderwijs en/of patiëntgebonden wetenschappelijk onderzoek
 - Onderhouden van contacten met externe instanties zoals politie, pers, gemeentelijke lijkschouwer, verzekeringsmaatschappijen, Raad voor de kinderbescherming, etc.
- 2.6 De supervisor is verantwoordelijk voor het begeleiden van a(n)ios in het ontwikkelen van zowel medische als niet-medische competenties
- 2.7 De supervisor ziet er op toe dat de continuïteit van adequate supervisie over de ios wordt gewaarborgd in zulke hoedanigheid dat er geen onduidelijkheid kan bestaan bij zowel supervisor als a(n)ios

Artikel 3: Rechten en plichten arts (niet) in opleiding

- 3.1 De a(n)ios is verplicht, onverlet zijn eigen medische verantwoordelijkheid, de hem/haar opgedragen werkzaamheden in het kader van de zorgverlening en/of de opleiding naar beste vermogen te verrichten, met inachtneming van:
- geldend recht;
 - door of vanwege de raad van bestuur/directie vastgestelde regelingen;
 - vigerende medische protocollen/richtlijnen;
 - de eventueel bij de opdracht gegeven aanwijzingen door de supervisor;
 - de gedragsregels voor artsen van de KNMG.
- 3.2 Ter bevordering van een correcte uitvoering van de arbeidsovereenkomst respectievelijk aanstellingsbesluit en opleidingsovereenkomst verstrekt de zorginstelling/werkgever/afdeling aan de a(n)ios, bij indiensttreding:
- een taak-functieomschrijving;
 - een verwijzing naar de protocollen/richtlijnen van het betreffend (medisch) specialisme;
 - de van toepassing zijnde cao en (een verwijzing naar) de in de zorginstelling geldende regelingen die relevant zijn voor zijn/haar functioneren en waaraan hij/zij wordt geacht zich te conformeren;
 - een binnen het betreffende medisch specialisme geldende roostersystematiek, aan de hand waarvan de a(n)ios wordt ingedeeld op de diverse afdelingen;
 - een overzicht van de voor de betrokken a(n)ios verplichte gezamenlijke besprekingen met medisch specialisten en/of andere medewerkers, die bij de zorgverlening zijn betrokken;
 - deze instructie
- 3.3 De a(n)ios is verplicht bij twijfel over zijn/haar eigen bekwaamheid te overleggen met de supervisor. De supervisor is verplicht adequaat te reageren op een dergelijk verzoek.
- 3.4 Voor overleg met de a(n)ios is te allen tijde een supervisor bereikbaar. Indien de a(n)ios van oordeel is dat de supervisor naar de zorginstelling dient te komen, zal de a(n)ios dit expliciet verzoeken aan de opleider/superviserend (medisch) specialist. De supervisor is in beginsel verplicht te komen als de a(n)ios dit noodzakelijk acht. Als de supervisor afwijkt van het oordeel van de a(n)ios om naar de zorginstelling te komen, zal de supervisor dit gemotiveerd doen.
- 3.5 De a(n)ios stemt met de behandelend medisch specialist af wie welke informatie aan de patiënt verstrekt.

- 3.6 De a(n)ios heeft het recht op grond van ernstige gewetensbezwaren te weigeren een bepaalde handeling te verrichten, voor zover niet onverenigbaar met de uitoefening van de essentiële functie-eisen en voor zover de gezondheid of het leven van de patiënt daardoor niet onmiddellijk in gevaar komen. De supervisor beslist vervolgens over de verdere behandeling van de patiënt en inzetbaarheid van de a(n)ios. Bij indiensttreding meldt de a(n)ios eventuele gewetensbezwaren, zodat daarmee rekening gehouden kan worden. De a(n)ios meldt dit eveneens aan de opleider en/of superviserend medisch specialisten.
- 3.7 De a(n)ios dient – onverlet de regeling binnen het zorginstelling – onverwijld de opleider/superviserend (medisch) specialist op de hoogte te brengen van iedere gebeurtenis – al dan niet veroorzaakt door menselijk handelen of nalaten – bij onderzoek, behandeling, verpleging of verzorging van de patiënt(en), welke tot een schadelijk gevolg voor de patiënt(en) heeft geleid. Melding is eveneens verplicht indien het schadelijke gevolg is voorkomen door een toevallige gebeurtenis of door een tevoren niet gepland ingrijpen. De supervisor ziet toe op melding bij de Decentrale Meldingen Commissie, conform de in het zorginstelling vigerende regeling. Zie ook: <https://www.albinusnet.nl/weten-en-regelen/klachten-en-meldingen/ongevallen-en-incidenten/patient-gerelateerde-incidenten/?tab=weten>

Artikel 4: Bekwaamheid

- 4.1 De supervisor geeft de a(n)ios alleen die opdrachten waarvan hij/zij redelijkerwijs mag aannemen dat de a(n)ios beschikt over de bekwaamheid, die vereist is voor het behoorlijk uitvoeren van die opdrachten.
- 4.2 De a(n)ios aanvaardt alleen opdrachten indien hij/zij redelijkerwijs mag aannemen dat hij/zij beschikt over de bekwaamheid, die is vereist voor het behoorlijk uitvoeren van die opdrachten.
- 4.3 Indien de a(n)ios aangeeft dat bepaalde opdrachten zijn/haar bekwaamheid te boven gaan of deze opdrachten in de overeengekomen arbeidsduur niet gerealiseerd kunnen worden, zal de supervisor voor de noodzakelijke begeleiding zorgdragen dan wel de opdrachten zelf of door een ander uit (laten) voeren.
- 4.4 De supervisor draagt er zorg voor dat hij/zij op de hoogte blijft van de toestand van de door de a(n)ios behandelde patiënten.
- 4.5 De a(n)ios woont (patiënten)besprekingen bij, die naar het oordeel van de supervisor van belang zijn voor de functie en/of opleiding. De arts neemt,

conform de opleidingseisen, tenminste deel aan patiëntenbesprekingen, klinische conferenties, overdrachten en refereerbijeenkomsten in de zorginstelling en in overleg met de opleider aan die welke worden gehouden in een opleidingsinrichting waarmee een samenwerkingsverband bestaat.

- 4.6 De a(n)ios kan opdrachten geven aan o.a. verpleegkundigen, volgens in de zorginstelling vastgesteld bestaand beleid.

Artikel 5: Medische handelingen

In de instructie "Arts werkzaam in het LUMC" wordt er in artikel 3 verder ingegaan op de rechten/plichten van de medisch specialist met betrekking tot het medisch handelen.

Al hetgeen dat in "Arts werkzaam in het LUMC" artikel 3 wordt benoemd voor medisch specialisten, is ook een leidraad voor het handelen van a(n)ios als arts in dienst van het LUMC en is, voor zover het op de uitoefening van de functie a(n)ios betrekking heeft, ook voor hen van toepassing.

- 5.1 De a(n)ios is gerechtigd alle medische handelingen te verrichten die noodzakelijk zijn in het kader van de zorgverlening, voor zover hij/zij over de daartoe benodigde bekwaamheid beschikt. In geval van twijfel en/of indien de toestand van de patiënt daartoe aanleiding geeft is hij/zij verplicht met de supervisor overleg te voeren. De a(n)ios pleegt in ieder geval overleg met de supervisor bij (dreigende) complicaties, abnormaal verloop van het genezingsproces en bijzondere uitslagen.
- 5.2 Voor het verrichten van bepaalde medische handelingen kan de opleider/superviserende medisch specialist bepalen dat de a(n)ios deze handelingen uitsluitend uitvoert onder begeleiding van de supervisor.
- 5.3 De a(n)ios treedt in beginsel zelfstandig op in het kader van de zorgverlening aan de patiënten met inachtneming van de vigerende protocollen/richtlijnen ter zake. De a(n)ios voert overleg met de supervisor in geval van twijfel en meer in het bijzonder indien de toestand van de patiënt daartoe aanleiding geeft.
- 5.4 De a(n)ios doet aan de supervisor melding van het overlijden van een patiënt. De a(n)ios stemt met de opleider/superviserende medisch specialist af over het inschakelen van gemeentelijke lijkschouwer.
- 5.5 De a(n)ios neemt slechts beslissingen tot opname, overplaatsing of ontslag van een patiënt na verkregen toestemming van de supervisor, tenzij de gezondheidstoestand van de patiënt overleg niet toelaat.

- 5.6 Over doorverwijzing naar een medisch specialist van een ander specialisme en terug verwijzing naar de huisarts overlegt de a(n)ios met de opleider/superviserend (medisch) specialist, behalve indien de vigerende protocollen/richtlijnen hierin op andere wijze voorzien.
- 5.7 Het aanvragen en verrichten van een intercollegiaal consult wordt gedaan door de supervisor dan wel door de a(n)ios in opdracht van de supervisor.

Artikel 6: Verslaglegging/medisch dossier

Onverminderd de verplichting op grond van de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), houdt de a(n)ios een dossier bij conform de binnen de zorginstelling gebruikelijke procedures met betrekking tot de behandeling van de patiënt. De a(n)ios neemt daarin tevens andere stukken op bevattende zodanige informatie, indien dit voor een goede zorgverlening van de patiënt noodzakelijk is.

Artikel 7: Tuchtzaken en klachten

Indien de a(n)ios in het kader van de Wet BIG te maken krijgt met een tuchtzaak of klacht, wordt de a(n)ios tijdens de tuchtzitting of klachtbehandeling vergezeld door de opleider/superviserend (medisch) specialist. Dit geldt ook wanneer de a(n)ios niet meer in dienst is, maar de klacht betrekking heeft op zorgverlening ten tijde van het dienstverband.

Artikel 8: Wijziging van de instructie

De Raad van Bestuur kan deze instructie wijzigen en opnieuw vaststellen.